

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
о стању јавне задужености Босне и Херцеговине
на дан 31.12.2007. године

Сарајево, април 2008. године

Јавни дуг Босне и Херцеговине састоји се од спољног (ино) и унутрашњег (домаћег) дуга. Истовремено, управљање дугом је «подијељено» на дуг којим управља држава и на дуг који је у ингеренцији ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.

Међународне обавезе Босне и Херцеговине су углавном утврђене и репрограмиране, а састоје се од «старог» дуга (дуг настао до 02.04.1992 године) и «новог» дуга (дуг уговорен после 14.12.1995. године). Дуг који је настао између ова два датума не сматра се спољним дугом Босне и Херцеговине.

Доношењем Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», број 52/05), Закона о измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедње («Службени гласник БиХ», бр. 28/06, 76/06 и 72/07), те закона који третирају потраживања по питању ратне штете на нивоу ентитета, као и усвојених стратегија о начину измирења домаћих потраживања на нивоу ентитета - створене су почетне претпоставке за разрјешавање укупног унутрашњег дуга Босне и Херцеговине.

У складу са законским одредбама, које се односе на извјештавање, ова Информација презентује задуженост Босне и Херцеговине на дан 31.12.2007.године, а на основу података којима располаже Министарство финансија и трезора БиХ.

Информацијом су обухваћена и директна ино-задужења ентитета као и категорије унутрашњег дуга на нивоу ентитета и Брчко Дистрикта. Углавном, сви подаци су агрегирани уз аналитички приказ дуга за који је гарант држава Босна и Херцеговина и дуга који је у ингеренцији ентитета и Брчко Дистрикта.

I - СПОЉНА ЗАДУЖЕНОСТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. Тренутно стање

Стање спољне задужености Босне и Херцеговине на дан 31.12.2007. године износи 3.894.420.935 BAM/KM или 1.991.185.806 EUR, односно 2.925.450.346 USD¹. Спољну задуженост земље чине државни кредити, кредити које су директно уговорили ентитети, те државне гаранције. Свака категорија спољног дуга алоцирана је на кориснике тј. на ентитете, Брчко Дистрикт и на државне институције².

Табела 1: Стање спољне задужености Босне и Херцеговине на дан 31.12.2007. у BAM

Опис	Укупно	Од тога алоцирано на			
		Федерацију БиХ	Репуб. Српску	Брчко Дистрикт	Држав. институције
Државни дуг	3.813.203.882	2.440.265.503	1.362.877.221	2.447.849	7.613.309
Дуг ентитета	69.873.239	61.885.217	7.988.022	-	-
Државне гаранције	11.343.814	11.343.814	-	-	-
Sveukupno	3.894.420.935	2.513.494.534	1.370.865.243	2.447.849	7.613.309

у EUR

Опис	Укупно	Од тога алоцирано на			
		Федерацију БиХ	Репуб. Српску	Брчко Дистрикт	Држав. Институције
Државни дуг	1.949.660.186	1.247.687.940	696.828.058	1.251.565	3.892.623
Дуг ентитета	35.725.620	31.641.409	4.084.211	-	-
Државне гаранције	5.800.000	5.800.000	-	-	-
Свеукупно	1.991.185.806	1.285.129.349	700.912.269	1.251.565	3.892.623

у USD

Опис	Укупно	Од тога алоцирано на			
		Федерацију БиХ	Репуб. Српску	Брчко Дистрикт	Држав. Институције
Državni dyg	2.864.440.902	1.833.103.221	1.023.779.839	1.838.800	5.719.042
Dyg entiteta	52.488.083	46.487.561	6.000.523	-	-
Državne garancije	8.521.360	8.521.360	-	-	-
Sveukupno	2.925.450.346	1.888.112.142	1.029.780.362	1.838.800	5.719.042

¹ Подаци нису коначни. Прерачун извршен по средњем курсу по курсној листи ЦББиХ број 254 од 29.12.2007. године

² За државне институције: Кредит EBRD 35288; Кредит «1» Белгијске владе (отплаћен од стране крањих корисника); Дио кредита EIB 23871.

Босна и Херцеговина је до 31.12.2007. године (укључујући ентитете и Брчко Дистрикт) уговорила спољних кредита у укупном износу од 6.819.607.524 BAM. Од тог износа искориштено је 4.855.061.930 BAM, док је 1.964.545.595 BAM још увијек неангажовано. До 31.12.2007. године, на име отплате главнице спољног дуга плаћено је 960.640.994 BAM.

Табела 2: Преглед спољне задужености Босне и Херцеговине дан 31.12.2007 у BAM

Опис	Уговорено	Ангажовано	Неангажовано	Отплата	Стање дуга
Државни дуг	6.680.907.147	4.764.049.402	1.916.857.745	950.845.520	3.813.203.882
Од тога за Федерацију БиХ	4.119.496.123	3.030.198.267	1.089.297.855	589.932.764	2.440.265.503
Од тога за Републику Српску	2.507.355.630	1.723.547.835	783.807.795	360.670.614	1.362.877.221
Од тога за Брчко Дистрикт	10.878.285	2.447.849	8.430.437	0	2.447.849
Од тога за Државне институције	43.177.109	7.855.451	35.321.658	242.142	7.613.309
Дуг ентитета	127.356.563	79.668.714	47.687.850	9.795.474	69.873.239
Од тога за Федерацију БиХ	115.773.136	68.085.287	47.687.850	6.200.070	61.885.217
Од тога за Републику Српску	11.583.427	11.583.427	0	3.595.404	7.988.022
Државне гаранције	11.343.814	11.343.814	0	0	11.343.814
Свеукупно	6.819.607.524	4.855.061.930	1.964.545.595	960.640.994	3.894.420.935

у ЕУР

Опис	Уговорено	Ангажовано	Неангажовано	Отп. главнице	Стање дуга
Државни дуг	3.415.893.583	2.435.819.781	980.073.802	486.159.595	1.949.660.186
Од тога за Федерацију БиХ	2.106.264.922	1.549.315.772	556.949.149	301.627.833	1.247.687.940
Од тога за Републику Српску	1.281.990.577	881.236.015	400.754.562	184.407.957	696.828.058
Од тога за Брчко Дистрикт	5.561.979	1.251.565	4.310.414	0	1.251.565
Од тога за Државне институције	22.076.105	4.016.428	18.059.677	123.805	3.892.623
Дуг ентитета	65.116.377	40.733.967	24.382.411	5.008.346	35.725.620
Од тога за Федерацију БиХ	59.193.864	34.811.454	24.382.411	3.170.045	31.641.409
Од тога за Републику Српску	5.922.512	5.922.512	0	1.838.301	4.084.211
Државне гаранције	5.800.000	5.800.000	0	0	5.800.000
Свеукупно	3.486.809.960	2.482.353.748	1.004.456.213	491.167.941	1.991.185.806

у УСД

Опис	Уговорено	Ангажовано	Неангажовано	Отп. главнице	Стање дуга
Државни дуг	5.018.631.127	3.578.706.617	1.439.924.509	714.265.715	2.864.440.902
Од тога за Федерацију БиХ	3.094.524.593	2.276.254.857	818.269.735	443.151.636	1.833.103.221
Од тога за Републику Српску	1.883.500.658	1.294.712.024	588.788.635	270.932.185	1.023.779.839
Од тога за Брчко Дистрикт	8.171.660	1.838.800	6.332.861	0	1.838.800
Од тога за Државне институције	32.434.216	5.900.937	26.533.279	181.895	5.719.042
Дуг ентитета	95.668.986	59.846.347	35.822.640	7.358.263	52.488.083
Од тога за Федерацију БиХ	86.967.630	51.144.992	35.822.640	4.657.431	46.487.561
Од тога за Републику Српску	8.701.355	8.701.355	0	2.700.832	6.000.523
Државне гаранције	8.521.360	8.521.360	0	0	8.521.360
Свеукупно	5.122.821.473	3.647.074.325	1.475.747.149	721.623.978	2.925.450.346

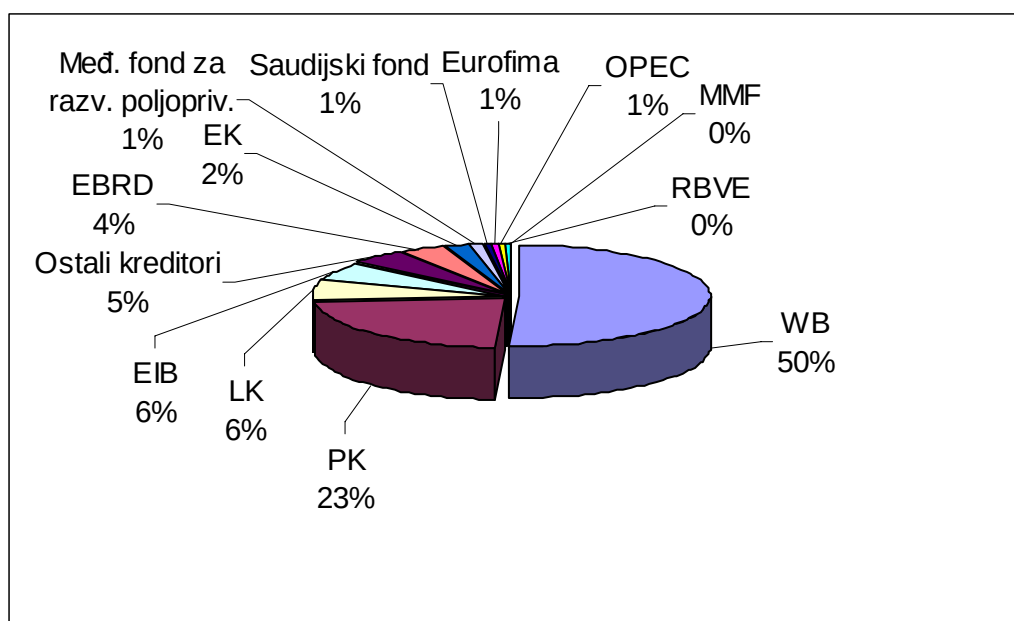
1.1. Задуженост према кредиторима

На дан 31.12.2007. године у стању спољне задужености Босне и Херцеговине највеће учешће заузима дуг према Свјетској банци (50,95%), а најмање према Међународном монетарном фонду (0,08%). Задуженост према Свјетској банци чини половину укупног стања спољне задужености (50,95%) која је подијељена на дуг према IBRD (15,49%) и дуг према IDA (35,46%). Дуг према Лондонском клубу кредитора (6,19%) састоји се од основног износа, док се активирање опционог износа још не очекује³. Осјетно је повећање задужења код «осталих» кредитора (5,17%) што указује на праксу закључивања кредитних уговора који произилазе из билатералних оквирних споразума о финансијској сарадњи наше земље са другим државама (Владе: Белгије, Шведске, Јапана, Холандије, Шпаније, Португала и др.).

³Није укључен опциони износ кредита по Лондонском клубу, али је његово активирање (KM 436,524,000.00) условљено достизањем одређеног степена економске развијености. Наиме, исти ће се додати основном износу дуга на дан плаћања камате, али не прије истека времена од 10 година од издавања обвезница, уз предпоставку да Босна и Херцеговина испуни услов у вези висине GDP по глави становника од 2.800 USD, на основу саопштења Свјетске банке, увећано за проценат инфлације у Њемачкој од 1997. године, базирано на индексу раста потрошачких цијена и то за двије узастопне календарске године, почевши од седме године издавања обвезница, али не касније од истека 20 година од издавања обвезница. Опциони износ дуга ће бити амортизован у једнаким плаћањима у периоду од 12 година од његовог додавања обвезницама. Лондонски клуб - дефиниција опционог износа.

задужености Босне и Херцеговине		у ВАМ			
		Уговорени износи у оригиналној Валути	Уговорени износи у ВАМ	Стање дуга у оригиналној Валути	Стање дуга у ВАМ
Свјетска Банка (IBRD)		307.120.563 USD	408.845.343	233.440.563 USD	310.760.980
		20.155 CUP	400.188.241	14.725 CUP	292.360.048
Свјетска Банка (IDA)		712.676.714 XDR	1.497.551.143	581.256.412 XDR	1.221.397.005
		124.017.413 USD	165.094.585	119.996.894 USD	159.742.385
Међународни Монетарни Фонд		192.320.000 ХДР	404.122.978	1.500.000 ХДР	3.151.958
Европска Банка за Обнову и Развој		61.664.803 ДЕМ	61.664.803	27.749.162 ДЕМ	27.749.162
		296.200.000 ЕУР	579.316.846	51.017.021 ЕУР	99.780.620
		32.709.940 УСД	43.544.159	10.064.580 УСД	13.398.180
Европска Комисија		40.000.000 ЕУР	78.233.200	40.000.000 ЕУР	78.233.200
Европска Инвестицијска Банка		417.516.433 ЕУР	816.591.165	117.240.559 ЕУР	229.302.603
		4.963.554 УСД	6.607.587	2.940.645 УСД	3.914.648
		2.579.015 ГБП	6.864.608	-	-
		192.256.980 ГРД	1.103.513	-	-
		5.429.507.960 ИТЛ	5.484.346	-	-
Влада Шведске		44.881.572 СЕК	9.290.620	4.597.165 СЕК	951.627
Развојна Банка Вијећа Европе		18.933.438 УСД	25.204.590	8.413.438 УСД	11.200.145
		26.324.414 ДЕМ	26.324.414	-	-
		9.035.000 EUR	17.670.924	4.210.500 EUR	8.235.022
Саудијски Развојни Фонд		112.500.000 САР	40.271.063	70.419.008 САР	25.207.540
Међ. фонд за разв. пољоприв		23.957.479 ХДР	50.341.971	21.941.643 ХДР	46.106.085
Влада Белгије		159.725.380 БЕФ	7.744.125	154.731.112 БЕФ	7.501.983
		291.567 ЕУР	570.255	291.567 ЕУР	570.255
Еурофима		17.875.457 ЦХФ	21.055.984	10.000.000 ЦХФ	11.779.270
		10.000.000 ДЕМ	10.000.000	10.000.000 ДЕМ	10.000.000
Влада Јапана		4.102.382.597 ЈПЈ	48.296.899	4.102.382.597 ЈПЈ	48.296.899
Паришки Клуб Кредитора		110.843.121 УСД	147.556.690	100.811.122 УСД	134.201.883
		325.958.636 ЕУР	637.519.679	304.458.496 ЕУР	595.469.060
		104.537.772 ДЕМ	104.537.772	73.248.024 ДЕМ	73.248.024
		30.893.025 ЦХФ	36.389.728	29.422.461 ЦХФ	34.657.511
		316.506 ФИМ	104.118	300.580 ФИМ	98.875
		7.895.814 СЕК	1.634.457	7.437.377 СЕК	1.539.559
		373.497 ГБП	994.143	345.007 ГБП	918.311
		5.175.325 ЦАД	7.034.581	4.758.342 ЦАД	6.467.795
		4.293.646 ДКК	1.126.202	4.054.218 ДКК	1.063.401
		34.948.443.136 ИТЛ	35.301.422	32.385.384.363 ИТЛ	32.712.477
		550.000 ХДР	1.155.718	-	-
Лондонски Клуб Кредитора		698.443.000 ДЕМ	698.443.000	240.965.480 ДЕМ	240.965.480
Краљевина Спаније		73.076.651 ЕУР	142.925.506	15.593.651 ЕУР	30.498.530
ОРЕС/OFID Фонд		28.950.000 UCD	38.538.848	4.666.680 UCD	6.212.382
Извозно-Увозна Банка Кореје		19.543.000.000 KPW	31.268.800	17.536.958.446 KPW	28.059.134
Аустријска банка		12.257.979 ЕУР	23.974.523	4.257.381 ЕУР	8.326.713
Fortis банка (Холандија)		15.665.700 EUR	30.639.447	4.665.605 EUR	9.125.130
KfW		5.000.000 EUR	9.779.150	-	-
УКУПНО (БиХ носιοи обавезе)		-	6.680.907.147	-	3.813.203.882
Кувајтски фонд		8.200.000 KWД	39.874.960	6.767.333 KWД	32.908.184
ОРЕС/OFID Фонд		9.999.554 UCD	13.311.616	9.999.554 UCD	13.311.616
Република Португал		35.900.000 ЕУР	70.214.297	11.909.600 ЕУР	23.293.153
Мађарска (жељезнице)		667.800 ЕУР	1.306.103	0 ЕУР	0
Жељезнице 13 европских земаља		1.087.970 ЕУР	2.127.884	117.524 ЕУР	229.857
Аустријска Влада		266.742 ЕУР	521.702	66.687 ЕУР	130.428
УКУПНО (ентитети носιοи обавезе)		-	127.356.563	-	69.873.239
Državne garancije		5.800.000 EUR	11.343.814	-	11.343.814
CVEUKUPNO		-	6.819.607.524	-	3.894.420.935

	Стање дуга (BAM)	(%)
Свјетска банка	1.984.260.418	50,95
Паришки Клуб	880.376.897	22,61
Лондонски Клуб	240.965.480	6,19
Европска инвест. Банка	233.217.251	5,99
Остали кредитори	201.235.708	5,17
Евр. банка за обн. и развој	140.927.962	3,62
Европска Комисија	78.233.200	2,01
Међ. фонд за разв. пољоприв.	46.106.085	1,18
Саудијски фонд	25.207.540	0,65
Eurofima	21.779.270	0,56
ОПЕК фонд	19.523.999	0,50
Развојна банка ВЕ	19.435.168	0,50
Међународни Монетарни Фонд	3.151.958	0,08
Укупно	3.894.420.935	100,00

1.2. Задуженост у односу на период настанка обавеза

Као што је већ наведено, ино-дуг се састоји од тзв. «старог» и «новог» дуга. На дан 31.12.2007. године стање «старог» дуга било је 1.746.612.962 BAM, а «новог» 2.147.807.973 BAM. Логично, учешће «старог» дуга у односу на «нови» дуг се перманентно смањује. С друге стране, учешће укупног спољног дуга у BDP/GDP има тенденцију релативног смањења.

Табела 5: Учешће спољног дуга у BDP/GDP

BDP/GDP														у mil. BAM			
Године/проценат	2000.	%	2001.	%	2002.	%	2003.	%	2004.	%	2005.	%	2006.	%	2007.	%	
“Стари дуг”	2.498	61,60	2.552	57,74	2.301	53,63	2.066	51,48	2.006	49,76	2.049	47,23	1.798	44,16	1.746	44,84	
“Нови дуг”	1.557	38,40	1.868	42,26	1.989	46,37	1.947	48,52	2.026	50,24	2.289	52,77	2.273	55,84	2.148	55,16	
Укупно	4.056	100,00	4.421	100,00	4.290	100,00	4.014	100,00	4.032	100,00	4.338	100,00	4.071	100,00	3.894	100,00	
BDP ⁴	10.713	-	11.599	-	12.829	-	14.505	-	15.786	-	16.928	-	19.121	-	20.950	-	
Спољни дуг/ГДП	-	37,86	-	38,11	-	33,44	-	27,67	-	25,54	-	25,63	-	21,29	-	18,59	

⁴ Подаци о висини BDP (2000-2006) преузети из Билтена ЦББиХ број 4/2007. Висина BDP у 2007 процијењена од стране ЦББиХ

ура ино - кредита

структуре код закључених кредитних уговора, већина кредита је уговорена у EUR-има, док је најмање у CUP (CURRENCY UNIT POOL - обрачунска валута за дио кредита према IBRD-у), а Специјална права вучења (SDR) као обрачунска валута Свјетске банке и ММФ-а, заузима другу позицију. Што се тиче отплате кредита, већина кредита се отплаћује у EUR-има и USD (око 90%) док се реалитивно мали број кредита отплаћује у другим валутама (неке земље Паришког клуба, кредити из билатералних споразума и др.).

Табела 6: Уговорени кредити по валутама

Валута	Уговорени износ	(%)
EUR	2.422.734.497	35,53
SDR	1.953.171.809	28,64
USD	848.703.419	12,45
Остало ⁵	1.194.809.558	17,52
CPU	400.188.241	5,87
Укупно	6.819.607.524	100,00

Табела 7: Плаћања по валутама (државни дуг) у процентима (%)

Валута/Година	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
UCD	56,75	60,47	60,12	40,5	30,1	30,57	25,39	45,72
EUR	26,38	21,07	22,49	21,26	24,18	38,72	43,75	40,75
CDR	15,53	16,76	14,51	37,19	35,79	29,57	27,31	12,30
Ostalo	1,34	1,7	2,88	1,05	9,93	1,14	3,55	1,23
Ukypno	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Валутна структура отплате зајмова показује изразиту концентрацију на двије валуте - EUR и USD. Готово 90 % дуга, отплаћује се у ове двије валуте, са трендом раста исплата у EUR. Ефекат овакве валутне структуре, омогућио је да обавеза осигурања домаће валуте за сервисирање спољног дуга Босне и Херцеговине у 2007. години, према пројцираним вриједностима, буде нижа, због осцилација вриједности долара, а који је у периодима исплата у већини случајева биљежио тенденцију пада.

Просјечна каматна стопа уговорених ино - кредита је 1,68 %. Од укупно уговорених кредита 44,01% кредитних средстава узето је са фиксном каматном стопом, док је 55,99% кредита са промјењивом каматном стопом.

1.4. Задуженост по секторима/намјени кориштења кредита

Што се тиче намјене ино - кредитних средства, изузимајући «стари» дуг, већина кредитних средстава је инвестирана у инфраструктурне пројекте, уз благи пораст инвестирања у привредне дјелатности. Све до 2006. године, највећи ниво задужености по основу «новог» дуга, у досадашњем периоду, усмјерен је ка јавном, односно буџетском сектору. Овдје се истиче значај подршке здравству, образовању, финансирању пројеката јавних радова, демобилизацији и др. Од 2002. године улагање у овај сектор биљежи релативну тенденцију пада.

Значајна улагања у инфраструктуру помогла су да је добар дио инфраструктуре у земљи обновљен, али и даље постоји потреба за континуираним улагањем обзиром на потребу стварања амбијента који ће потпомоћи развој, а земљу учинити атрактивнијом за стране инвеститоре. Улагање у овај сектор биљежи константан раст, да би у 2007. години улагања у овај сектор била најзначајнија.

Финансирање пројеката за подршку привредних дјелатности, иако имају тенденцију раста, још увијек заостају за улагањима у инфраструктуру и јавну потрошњу.

Табела 8: Стање ино - задужености према намјени кредита

у мил. BAM												
Намјена	2000			2001			2002			2003		
	Стари дуг	Нови дуг	Укупно	Стари дуг	Нови дуг	Укупно	Стари дуг	Нови дуг	Укупно	Стари дуг	Нови дуг	Укупно
кредита												
Инфраструктура ⁶	0,00	482,53	482,53	0,00	620,51	620,51	0,00	624,51	624,51	0,00	633,31	633,31
Привредне дјелатности ⁷	0,00	170,02	170,02	0,00	179,96	179,96	0,00	295,00	295,00	0,00	343,44	343,44
Јавна - буџетска потрошња ⁸	2.498,21	904,91	3.403,12	2.552,38	1.067,74	3.620,12	2.300,51	1.069,82	3.370,33	2.066,48	970,65	3.037,13
Укупно	2.498,21	1.557,46	4.055,67	2.552,38	1.868,21	4.420,59	2.300,51	1.989,33	4.289,84	2.066,48	1.947,40	4.013,88

Намјена	2004			2005			2006			2007		
	Стари дуг	Нови дуг	Укупно	Стари дуг	Нови дуг	Укупно	Стари дуг	Нови дуг	Укупно	Стари дуг	Нови дуг	Укупно
Кредита												
Инфраструктура	0,00	739,29	739,29	0,00	956,22	956,22	0,00	935,55	935,55	0,00	906,03	906,03
Привредне дјелатности	0,00	357,27	357,27	0,00	401,65	401,65	0,00	401,65	401,65	0,00	638,60	638,60

⁵ Остале валуте: GBP, DKK, KRW, SR и др.

⁶ Инфраструктура: Телекомуникације; Водоснабдијевање; Путеви; Електрична енергија; Жељезнице; Гас; Транспорт; ...

⁷ Привредне дјелатности: Локалне иницијативе; Пољопривреда; Индустрија; Извозна подршка; Трговинске олакшице; Помоћ у приватизацији;

....

⁸ Јавна/Буџетска потрошња: Јавни радови; Демобилизација; образовање; Здравство; Жртве рата; Кредити за буџетску подршку; ...

929,12	2.935,20	2.048,89	931,17	2.980,06	1.797,98	935,89	2.733,87	1.746,61	603,18	2.349,79
2.025,68	4.031,76	2.048,89	2.289,04	4.337,93	1.797,98	2.273,09	4.071,07	1.746,61	2.147,81	3.894,42

2. Будући токови

Однос спољног дуга и BDP/GDP-а креће се у распону између 20 и 30%, док годишње сервисирање дуга износи око 2% GDP-а што нашу земљу ставља у групу средње, односно умјерено задужених. Преко Управе за индиректно опорезивање сервисирање спољних обавеза врши се пуним капацитетом и до сада нема доспјелих, а неплаћених обавеза. Ипак, и даље је потребна селекција при будућем задуживању водећи рачуна о концесионалности ино-кредита и њиховој секторској употреби. Евентуалне одлуке о узимању нових ино-кредита мораће узимати у обзир њихов утицај на релевантне макроекономске показатеље, који укључују укупну задуженост, односно цјелокупан спољни и унутрашњи дуг. Активирање опционог износа за Лондонски клуб кредитора (436 мил. BAM) не очекујемо прије 2009. године.

Што се тиче нових кредита, у 2008. години већ су започете активности на реализацији одређених кредитних уговора и у том смислу наводимо сљедеће:

- Код аустријске банке очекујемо кредите у висини од 17.537.557 EUR за финансирање: медицинске опреме у клиничком центру у Сарајеву (2,5 мил. EUR); водоснабдијевања градова Ливна, Зенице, Кисељака, Фојница и Посушја (15,25 мил. EUR). С друге стране, очекује се и активирање Уговора о кредиту и финансирању између Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) и Босне и Херцеговине у висини од 5.000.000 EUR. Кредитна средства су намијењена за рехабилитацију градских водовода за општине: Бихаћ (2 мил. EUR.); Дервенту (2 мил. EUR) и Костајницу (1 мил. EUR). Даље, планира се почетак реализације KfW кредита у висини од 10.000.000 EUR за обнову Хидроелектране Рама.
- Покренута је и процедура за закључивање Споразума о кредиту између Босне и Херцеговине Раиффеисен зентралбанк Острреицх актиенгеселлсцафт за Пројекат "Модернизација Универзитета у Зеници" у износу од 4.975.020 EUR.
- Свјетска банка је и даље присутна у обнови и реконструкцији Босне и Херцеговине. У наредном периоду очекује се од стране Свјетске банке имплементација кредита у укупном износу од 39,2 мил. SDR за пројекте: Птичије грипе (3,4 мил.), Пољопривреде и руралног развоја (13,8 мил.), Заштите шума (2,3 мил.), Урбане инфраструктуре (3,3 мил.), Реконструкције путне мреже (16,4 мил.).
- Очекују се значајни кредитни подстицаји од Европске инвестицијске банке (EIB) и Европске банке за обнову и развој (EBRD).
- За сет пројеката Европска инвестицијска банка ће уложити додатних 284,5 мил. EUR-а, и то за пројекте: Сарајевске заобилазнице (31,5 мил.), Рехабилитације цеста у ФБиХ (50 мил.), Струје (103 мил.), Водовода и канализације у ФБиХ (60 мил.), Рехабилитацију путева у РС (40 мил.).
- Европска банка за обнову и развој ће уложити 344,5 мил. EUR-а за пројекте: реконструкције путева (EUR 75 мил.), прикупљање отпадних вода у Бијељини (EUR 7 мил.), реконструкције и реорганизације енергетског сектора (EUR 49,5 мил.), гасификације средњобосанског кантона (EUR 13 мил.), дио Коридора Вц - дионица Какањ - Зеница и јужна граница код Међугорја (EUR 180 мил.), регионалног водовода «Плава вода» Зеница (EUR 20 мил.).
- ОПЕС планира инвестирати укупно USD 43 мил. за пројекте: реконструкције кућа повратника (USD 7 мил.), унапређење руралног предузетништва (USD 6 мил.), реконструкције жељезнице Сарајево - Брадина на Коридору Vc (USD 12 мил.), Сарајевске заобилазнице (USD 18 мил.).
- IFAD će uložiti 8,8 mil. SDR za projekat unapređenja ruralnog predyzetništva.

Што се тиче преосталих нерегулисаних кредита у 2008. години - очекујемо регулисање нелоцираног дуга према Италији у оквиру Паришког клуба кредитора (EUR 1,8 мил.).

Кредит према IFC-у је након преговора регулисан, те ће у цјелости бити исплаћен током априла мјесеца 2008. године (10 мил. EUR-а).

Очекује се и коначно рјешење по питању дуга према СР Њемачкој (Фонд за запошљавање повратника).

Поред законских ограничења у вези будућег дугорочног ино-задуживања (до 18% редовних прихода из прошле фискалне године за државни дуг и до 30% вриједности државних прихода за државне гаранције), у будућности би активности требале бити усмјерене ка закључивању кредитних аранжмана са фиксном каматном стопом насупрот кредита са промјењивом каматном стопом. На такав начин би се контролисао пораст трошкова камата изнад планираних и то би директно имало позитиван утицај на постизање веће фискалне дисциплине и на смањење буџета.

2.1. Пројекција обавеза по доспијећу

У 2008. години очекује се око 268 мил. ВАМ/КМ за покриће трошкова сервисирања спољног дуга. Од укупног износа на међународне и регионалне организације отпада цца 90%, док осталих 10% «иде» за владе, владине агенције и приватне кредиторе. За покриће неочекиваних трошкова сервисирања дуга у односу на пројекције будућих распореда вјероватноће каматне и курсне стопе, односно за управљање готовинским токовима калкулише се резерва од 5%, која улази у обрачун годишњег буџета. Та резерва се у прошлости показала као адекватна.

Табела 9: План сервисирања обвеза спољног дуга у 2008. години (у ВАМ)

Опис	Главница	Камате и сервис. тр.	Укупно
Државни дуг	132.763.493	129.167.225	261.930.718
Од тога за Федерацију БиХ	82.118.250	76.154.194	158.272.444
Од тога за Републику Српску	50.362.701	52.265.175	102.627.876
Од тога за Дистрикт Брчко	-	112.731	112.731
Од тога за Државне институције	282.542	635.125	917.667
Дуг ентитета	3.260.761	2.304.967	5.565.728
Од тога за Федерацију БиХ	2.909.855	2.038.269	4.948.124
Од тога за Републику Српску	350.906	266.698	617.604
Државне гаранције	-	266.375	266.375
Од тога за Федерацију БиХ	-	266.375	266.375
Свеукупно	136.024.254	131.738.567	267.762.821

Послије 2009. године (активирање опционог износа за Лондонски клуб) не очекују се значајније промјене у планираним износима за сервис спољног дуга.

Табела 10: План сервисирања укупног ино - дуга

2009. година

у 000 ВАМ

Опис	Свеукупно			Од тога за ФБиХ			Од тога за РС		
	Главница	Камата и др. тр. тр. тр. тр.	Укупно	Главница	Камата и др. тр. тр. тр.	Укупно	Главница	Камата и др. тр. тр. тр.	Укупно
Државни дуг	178.257	141.240	319.497	111.781	83.218	194.999	65.256	56.583	121.839
Дуг ентитета	2.837	2.847	5.684	2.811	2.597	5.408	26	250	276
Државне гаранције	1.134	142	1.276	1.134	142	1.276	0	0	0
Свеукупно	182.228	144.229	326.457	115.726	85.957	201.683	65.282	56.833	122.115

		Свеукупно			Од тога за Брчко Д		Од тога за дрз. институције		
Опис	а	амата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно
Државни дуг	178.257	141.240	319.497	0	139	139	1.220	1.300	2.520
Дуг ентитета	2.837	2.847	5.684	0	0	0	0	0	0
Државне гаранције	1.134	142	1.276	0	0	0	0	0	0
Свеукупно	182.228	144.229	326.457	0	139	139	1.220	1.300	2.520

2010. година

у 000 BAM

		Свеукупно		Од тога за FBiH			Од тога за RC		
Опис	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно
Државни дуг	224.822	153.281	378.103	139.263	88.375	227.638	83.361	63.054	146.415
Дуг ентитета	2.811	3.163	5.974	2.811	2.913	5.724	0	250	250
Државне гаранције	1.134	137	1.271	1.134	137	1.271			0
Свеукупно	228.767	156.581	385.348	143.208	91.425	234.633	83.361	63.304	146.665

		Свеукупно			Од тога за Brcko D			Од тога за дрз. институције	
Опис	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно
Државни дуг	224.822	153.281	378.103	0	139	139	2.198	1.713	3.911
Дуг ентитета	2.811	3.163	5.974	0	0	0	0	0	0
Државне гаранције	1.134	137	1.271	0	0	0	0	0	0
Свеукупно	228.767	156.581	385.348	0	139	139	2.198	1.713	3.911

2011. година

у 000 BAM

Опис	Свеукупно			Од тога за ФБиХ			Од тога за РС		
	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно	Главница	Камата и др. троск.	Укупно
Државни дуг	236.567	149.068	385.635	147.089	84.245	231.334	87.280	62.918	150.198
Дуг ентитета	2.811	3.096	5.907	2.811	2.846	5.657	0	250	250
Државне гаранције	1.134	106	1.240	1.134	106	1.240			0
Свеукупно	240.512	152.270	392.782	151.034	87.197	238.231	87.280	63.168	150.448

Опис	Свеукупно			Од тога за Брчко Д			Од тога за дрз. институције		
	Главница	Камата и др. трoск.	Укупно	Главница	Камата и др. трoск.	Укупно	Главница	Камата и др. трoск.	Укупно
Државни дуг	236.567	149.068	385.635	0	139	139	2.198	1.766	3.964
Дуг ентитета	2.811	3.096	5.907	0	0	0	0	0	0
Државне гаранције	1.134	106	1.240	0	0	0	0	0	0
Свеукупно	240.512	152.270	392.782	0	139	139	2.198	1.766	3.964

задужења ентитета у укупном задужењу БиХ представља релативно мали износ (сва 2%) и он ће се у будућности смањивати, а посебно од 2011. године па надаље. С обзиром на чињеницу да је усвојен Закон о задуживању, дугу и гаранцијама БиХ, у наредном периоду сервисираће се само обавезе по већ уговореним директним задужењима ентитета.

II - УНУТРАШЊА ЗАДУЖЕНОСТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1. Тренутно стање

Према постојећим законским рјешењима из области старе девизне штедње на нивоу Босне и Херцеговине, те на нивоу ентитета и Брчко Дистрикта, као и закона који третирају потраживања по питању ратне штете на нивоу ентитета, створене су претпоставке за управљање и овом категоријом јавног дуга. С тим у вези, основне компоненте унутрашњег дуга су:

- Замрзнути депозити у страним валутама;
- Потраживања за надокнаду ратне штете;
- Заостале обавезе у вези домаће потрошње;
- Обавезе на име кредита комерцијалним банкама;
- Потраживања од влада која су резултат приватизације предузећа у државном власништву;
- Потраживања од влада као резултат издавања приватизацијских ваучера;
- Остала потраживања.

Након почетних извршених верификација, као и износа који су планирани за отпис од стране ентитета и Брчко Дистрикта можемо процијенити ниво унутрашњег дуга Босне и Херцеговине са 31.12.2007. године, како слиједи

Табела 11: Структура унутрашњег дуга БиХ на дан 31.12.2007.⁹

Потраживања	у мил. ВАРМ			
	Укупно	Од тога ФБиХ	Од тога РС	Од тога Брчко Д.
Опште обавезе	1.345,70	958,90	386,80	0,00
Стара девизна штедња	2.018,90	1.150,00	774,90	94,00
Ратна потраживања	1.500,00	900,00	600,00	0,00
Укупно	4.864,60	3.008,90	1.761,70	94,00

Најновији подаци о верификованим потраживањима, умањеним за готовинске исплате, упућују на знатно мање износе у односу на раније пројецтиране по свим категоријама унутрашњег дуга. По питању старе девизне штедње за први круг емисије обвезница (укупан износ верификованих износа умањен за исплаћене готовинске исплате до момента издавања обвезница) имамо износ од 596,7 мил. ВАРМ, од чега на Федерацију БиХ отпада 347,9 мил. ВАРМ, Републику Српску 209,7 мил. ВАРМ, а Дистрикт Брчко 39,1 мил. ВАРМ. Слична је ситуација и код других категорија. Обзиром да треба извршити резервисања по питању судских пресуда са свим каматама и судским трошковима, односно рачунати са извјесним бројем девизних штедиша које ће суд упутити на додатну верификацију, односно на дио штедиша који ће «ући» у други круг емисије обвезница, укупни износи ће бити вјероватно поново ревидирани.

Посебан проблем биће питање реституције и финансијске одрживости у вези с тим. Све док се понуђена Законска рјешења не прихвате, не може се са сигурношћу говорити о егзактним показатељима и они за сада неће бити наведени као посебна категорија. Свакако да враћање раније одузете имовине представља један од највећих изазова који тек очекује Босну и

⁹ Најновије измјене нису унесене. Реституција није обухваћена. У тренутно стање унутрашњег дуга евидентирани су процијенени износи који ће се исплаћивати готовински, као и они износи који ће се измиривати путем емисије обвезница унутрашњег дуга Босне и Херцеговине.

ојен закон о реституцији, повезани проблеми финансијско-политичке, али неизвјесност у вези јединственог приступа (на цијелој територији БиХ) за лема, неизвјесност у вези конкретизације наредних корака које треба предузети, незавршен процес верификације подносилаца захтјева за реституцију, све то појединачно и скупа додатно отежава ионако тешку позицију земље, у вези реализације зацртаних циљева финансијске одрживости и стабилности. У принципу, у опцији су три рјешења за ову проблематику, односно боље рећи питање враћања одузете имовине ће се рјешавати истовремено на три начина: натуралним повратом, замјенском реституцијом и финансијском или новчаном надокнадом. Укратко, предлаже се¹⁰ поврат имовине у периоду 2013. – 2028. година. Преферира се поврат натуралним обликом, а поврат финансијске имовине се процјењује на 1.464 мил. БАМ/КМ, уз каматну стопу од 2,5%.

2. Будући токови

Коначна верификација по свим категоријама унутрашњег дуга још није до краја завршена. Ефекти реституције се неће осјетити у овом средњерочју, тако да је сва пажња, за сада, усмјерена на питања потраживања по старој девизној штедњи, потраживања за надокнаду ратне штете, те заостале обавезе влада за јавну потрошњу.

Посебан проблем су резервисања за постојеће извршне судске одлуке, али и одлуке чије се извршење тек очекује. Све учесталији захтјеви девизних штедиша према Европском суду за људска права у Стразбуру поново актеализирају већ урађене процјене по овом питању, тако да је потребно извршити додатно резервисање. Импликације тих пресуда су неизвјесне. Домаћи судови прихватају чињеницу да треба постићи равнотежу између јавног интереса и интереса појединаца. Ипак то би могло утицати на измјену зацртаног циља, гдје би укупна потраживања требала бити еквивалентна 10% GDP-а у нето садашњој вриједности. То, са своје стране, има знатне импликације по примарни суфицит који је неопходан за фискалну одрживост. У сваком случају, нису искључене додатне емисије путем обвезница.

Евентуалне промјене, нарочито у свјетлу непредвиђених пресуда домаћих судова и суда у Стразбуру, могле би негативно утицати на пројигиране отплате од 1% GDP-а, колико би требало издвојити за сервисирање унутрашњег дуга.

У 2008. години очекује се око 182 мил. ВАМ/КМ за покриће трошкова сервисирања унутрашњег дуга.¹¹ Од укупног износа на главницу отпада око 121 мил., а на камату око 61 мил. ВАМ/КМ.

Табела 12: План сервисирања обавеза унутрашњег дуга у 2008. години у мил ВАМ

Носилац обавезе	Укупно за БиХ		
	Главница	Камата	Укупно
Федерација БиХ	77,9	51,8	129,8
Република Српска	35,0	7,2	42,2
Брчко Дистрикт	8,0	2,2	10,1
Свеукупно	120,9	61,2	182,1

Што се тиче до сада познатих услова за издавање обвезница којим би се регулисао највећи дио унутрашњег дуга (без реституције), крајњи рок за почетак емисије био је 1. јануар 2008. године, односно први квартал и средина 2008. године. Први приједлог за отплату био је: око 40 година за ратна потраживања, 13 година за стару девизну штедњу, а око 25 година за општа потраживања.

¹⁰ Домаћи Јавни дуг БиХ - анализа и препоруке, истраживачка студија Економског факултета у Сарајеву, март 2007. године.

¹¹ Подаци нису коначни.

Доношењем Закона о измирењу обавеза по основу рачуна старе девизне штедње, испоштована је Одлука о меритуму Уставног суда Босне и Херцеговине, број У 14/05 од 2. децембра 2005. године, којом је наложено Парламентарној скупштини БиХ да у року од 3 мјесеца од ступања на снагу те Одлуке, тј. до 17. априла 2006. године донесе закон којим ће се регулисати питање исплате старе девизне штедње. Овај Закон је донесен као системски закон, у складу са усуглашеним ставовима оба ентитета и Брчко Дистрикта, а заснован је на ставовима и препорукама Комисије за људска права при Уставном суду Босне и Херцеговине изнесеним у Одлуци о прихватљивости и меритуму, СН/98/375 и др, Ђорђе Бесаревић и др, од 6. априла 2005. године.

Истовремено, у складу са чланом 17. Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ» број 52/05) већ је био закључен Споразум о обављању послова фискалног агента за вриједносне папире Босне и Херцеговине - Споразум потписан 30.09.2005. године.

Посљедњим измјенама и допунама Закона, извршено је и скраћење рока за измирење обавеза, односно предвиђен је рок «до 9 године, а најкасније до 31.12.2016. године».

Такође, се наводи да је са почетком текуће године верификовано 682,77 мил. КМ по основу старе девизне штедње. Из наведеног износа готовински је исплаћено 89,02 мил. КМ, док се преостали верификовани износ од 593,75 мил. КМ планира измити путем обвезница.

Табела 13: Стара девизна штедња

У мил. КМ

Опис	БиХ	Од тога ФБиХ	Од тога РС	Од тога Брчко Д.
Укупан (процијењен) износ	2.018,90	1.150,00	774,90	94,00
Укупно (до сада) верификовано	682,77	386,61	254,43	41,73
Извршене готовинске исплате	89,02	41,69	44,69	2,64
Планирана отплата (обвезнице)	593,75	344,92	209,74	39,09

Међутим, када је требало финализовати заједничку активност у сврху имплементирања Закона и емисије обвезница, од стране Републике Српске услиједило је усвајање Закона о увјетима и начину измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедње емисијом обвезница у Републици Српској. Доношењем овог Закона прописана је емисија обвезница независно од емисије обвезница на државном нивоу, те је предвиђен рок отплате од пет година у једнаким анuitетима.

Познато је да су, након тога, Уставном суду БиХ упућени захтјеви за оцјену уставности Закона о увјетима и начину измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедње емисијом обвезница у Републици Српској.

У међувремену, Министарство је предузело потребне активности у циљу спречавања блокаде процеса, а првенствено у сврху заштите интереса девизних штедиша са простора Федерације БиХ и Брчко Дистрикта.

С тим у вези, Савјет министара БиХ је на 42. сједници одржаној 13.03.2008. године донио:

- Одлуку о поступку издавања и начину поступања с обвезницама Босне и Херцеговине које се издају ради измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедње, а којом се предвиђа изузеће од примјене у односу на Републику Српску - до коначне одлуке Уставног суда БиХ по захтјеву за оцјену уставности Закона Републике Српске (Одлука објављена у «Службеном гласнику БиХ», број 28/08); те
- Одлуку о Распореду по годинама доспијећа обвезница Босне и Херцеговине које се издају ради измирења обавеза по основу рачуна старе девизне штедње за Федерацију Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине (Одлука објављена у «Службеном гласнику БиХ», број 29/08).

да је с циљем уважавања захтјева девизних штедиша да се рок исплате во финансија и трезора БиХ настојало предложеним начином отплате (до 7 година) што прије измирити обавезу према већини штедиша. Тако је предложено да од укупно 35.000 потенцијалних власника обвезница у Федерацији БиХ и Брчко Дистркт, готово три четвртине или 73% штедиша, буде исплаћено у року од три године, док би свега 3% штедиша било исплаћено у посљедњој години доспјећа тј. у седмој години.

Табела 14 План отплате старе девизне штедне – емисија обвезница (прва мисија)

Обвезнице емитира е 27.03.2008. год.	РАСПОРЕД ПО ГОДИНАМА ДОСПЈЕЋА ОБВЕЗНИЦА ЗА ФЕДЕРАЦИЈУ БИХ И БРЧКО ДИСТРИКТ										
	БиХ					ФБиХ			БРЧКО		
	384.020.463					344.922.943			39.097.520		
	Датум исплате	% отплат е главни це		1,25% Камата	Укупна годишња рата	344.922.943	89,8188967 %	Укупна годишња рата	39.097.520	10,1811033 %	Укупна годишња рата
27.09.2008.	7,50%	К	4.800.256	4.800.256			4.311.537			488.719	
		Г	28.797.187	28.797.187	33.597.443	319.057.627	25.865.316	30.176.852	36.165.649	2.931.871	3.420.590
27.03.2009.		К	4.440.291	4.440.291			3.988.220			452.071	
27.09.2009.	9,00%	К	4.440.291	4.440.291			3.988.220			452.071	
		Г	34.537.406	34.537.406	43.417.988	288.036.510	31.021.117	38.997.558	32.649.360	3.516.289	4.420.430
27.03.2010.		К	4.008.573	4.008.573			3.600.456			408.117	
27.09.2010.	11,00%	К	4.008.573	4.008.573			3.600.456			408.117	
		Г	42.229.899	42.229.899	50.247.046	250.106.081	37.930.429	45.131.342	28.349.890	4.299.470	5.115.704
27.03.2011.		К	3.480.700	3.480.700			3.126.326			354.374	
27.09.2011.	12,00%	К	3.480.700	3.480.700			3.126.326			354.374	
		Г	46.076.187	46.076.187	53.037.586	208.720.958	41.385.123	47.637.775	23.658.826	4.691.064	5.399.811
27.03.2012.		К	2.904.747	2.904.747			2.609.012			295.735	
27.09.2012.	13,00%	К	2.904.747	2.904.747			2.609.012			295.735	
		Г	49.908.441	49.908.441	55.717.936	163.893.747	44.827.211	50.045.235	18.577.596	5.081.230	5.672.701
27.03.2013.		К	2.280.892	2.280.892			2.048.672			232.220	
27.09.2013.	15,00%	К	2.280.892	2.280.892			2.048.672			232.220	
		Г	57.599.212	57.599.212	62.160.996	112.158.770	51.734.977	55.832.320	12.713.361	5.864.235	6.328.675
27.03.2014.		К	1.560.902	1.560.902			1.401.985			158.917	
27.09.2014.	15,50%	К	1.560.902	1.560.902			1.401.985			158.917	
		Г	59.518.708	59.518.708	62.640.511	58.699.723	53.459.047	56.263.016	6.653.700	6.059.661	6.377.495
27.03.2015.	17,00%	К	816.918	816.918			733.747			83.171	
		Г	65.353.423	65.353.423	66.170.341	0	58.699.723	59.433.470	-	6.653.700	6.736.871
	100,00 %	К	42.969.383	42.969.383			38.594.626			4.374.757	
		Г	384.020.463	384.020.463			344.922.943			39.097.520	
		Уку пно	426.989.846	426.989.846			383.517.569			43.472.277	

вијеће Централне банке БиХ донијело је Закључак у складу с којим је БиХ одбила улогу фискалног агента за унутрашње хартије од вриједности на члан 52. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине.

Цијенећи ургентност и озбиљност настале ситуације, те с циљем превазилажења постојећег стања и заштите интереса девизних штедиша, Министарство финансија и трезора је сматрало цјелисходним да се још једном обрати Централној банци са захтјевом да се преиспита став Централне банке до коначне одлуке Уставног суда. У тренутку припреме ове информације није успијело коначно разрјешење ситуације по питању ангажовања Централне банке као фискалног агента, али се очекује да ће се изнаћи рјешење које ће допринијети разрјешењу настале ситуације.

У другој половини 2008. године очекујемо усаглашавање отплатних планова по питању старе девизне штедне јединствено и на цијелој територији БиХ тако да би, уз остале категорије унутрашњег дуга, могли процијенити планове отплате у наредном средњерочју.¹²

Табела 15: План сервисирања унутрашњег дуга у периоду 2009. – 2011.

мил ВАМ

Године	Укупно за БиХ			Од тога за Федерацију БиХ			Од тога за Републику Српску			Од тога за Брчко Дистрикт		
	Главница	Камата	Укупно	Главница	Камата	Укупно	Главница	Камата	Укупно	Главница	Камата	Укупно
2009	128,9	67,7	196,6	80,0	57,6	137,6	41,9	8,5	50	7,0	1,6	8,6
2010	132,0	62,1	194,1	85,0	53,5	138,5	41,9	7,5	49	5,1	1,1	6,2
2011	123,5	44,7	168,2	76,0	37,5	113,5	41,9	6,4	48	5,6	0,8	6,4

ИИИ - ЗАКЉУЧАК

Наредни период је период консолидације и цјеловитог приказа и управљања јавним дугом Босне и Херцеговине.

Опрез при ино-задуживању у наредном периоду потребан је посебно због чињенице да дефинитивно регулисање унутрашњег дуга Босне и Херцеговине још није до краја окончано. Наведени проценти/индикатори могу се сматрати прихватљивим, али је и даље потребна селекција при будућем задуживању. Остаје закључак да прилив нових спољних кредита треба бити повезан с производним пројектима и другим инвестицијама, те да ће бити доступан по концесионалним (повољним) условима. Надаље, ограничени ниво комерцијалног задуживања треба ангажовати искључиво у секторима који сами могу отплаћивати обавезе. Омјер у узимању ино-кредита треба ићи у правцу смањивања учешћа кредита у сврху буџетске подршке, а повећање учешћа кредита за развојну привредну подршку и подршку бржем развоју приватног сектора. Финансирање одређених категорија пројеката у вези пружања техничке помоћи треба, по могућности, замијенити грант средствима. Задуживање по фиксним каматним стопама треба форсирати у односу на кредите са промјењивим каматним стопама. Питања ранијег откупа дуга, свап аранжмана, треба поново размотрити.

Уз стварање претпоставки за регулисање унутрашњег дуга и побољшање кредитног рејтинга код ино-повјерилаца, питање унутрашњег дуга мора бити поново размотрено. Зацртани циљ свођења унутрашњег дуга од 10% GDP-а (у смислу нето вриједности) је задатак који ће бити тешко реализовати. У свјетлу нових судских одлука које се очекују, тај пакет ће се морати поново размотрити, а укупне обавезе могле би бити веће. Одлучивање о новим емисијама обвезница вјероватно ће бити убрзо актуелизирано. Разрјешјење питања реституције (након 2013. године) и с тим у вези утврђивање материјалне и финансијске накнаде имаће импликације на раније постављене поставке.

Ипак, уколико не буде значајнијих поремећаја у пројцираним износима за сервисирање јавног дуга, у наредном периоду (до разрјешења проблема реституције) Босна и Херцеговина би и

12 Подаци нису коначни

ма мастриншког критерија, крећући се у «дозвољених» до 60% стања укупне осу на BDP/GDP. Реално је очекивати да се овај омјер у будућности виђени план отплате унутрашњег дуга већи од планираних повлачења ино-кредитних средстава.

Табела 16: Процјена стања укупне задужености БиХ на дан 31.12.2007. године

у мил ВАМ

Категорија дуга	Укупно за БиХ	од тога			
		ФБиХ	РС	ДБ	Ц.инст.
Спољни дуг	3.894,42	2.513,49	1.370,87	2,45	7,61
Унутрашњи дуг ¹³	4.864,60	3.008,90	1.761,70	94,00	0,00
Свеукупно	8.759,02	5.522,39	3.132,57	96,45	7,61

обавезе са крајем 2007 године. Најновије измјене нису унесене.

¹³ Верификоване обавезе с крајем 2007. године. Најновије измјене нису унесене.